

HERSENSCAN deelonderzoek

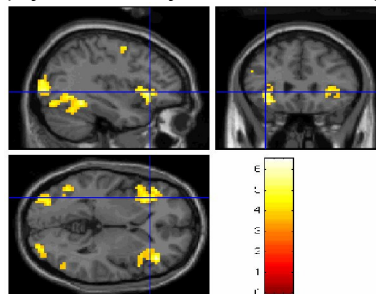
Het VUMC in Amsterdam doet in samenwerking met het LUMC in Leiden en het UMCG in Groningen onderzoek naar het langdurig beloop van angst- en stemmingsstoornissen: het NESDA onderzoek. Wij stellen het erg op prijs dat u aan dit onderzoek meewerkt. Uw medewerking is erg belangrijk omdat we daardoor een beter beeld krijgen van het beloop van psychische klachten.

Een aantal van de onderzochte personen wordt uitgenodigd voor het deelonderzoek 'Hersenscan'. Indien u hiervoor in aanmerking komt, nemen wij binnen 4 weken na ontvangst van deze folder contact met u op. Deze folder bevat informatie over dit onderzoek. Aan de hand hiervan kunt u beslissen of u met deze deelstudie mee zou willen doen. Als u binnen 4 weken niets van ons hoort kunt u helaas niet aan de studie meedoen.

Doel van het onderzoek

Over het ontstaan en het beloop van depressie is nog onvoldoende bekend. In dit onderzoek richten wij ons op de rol hierin van de hersenen. Een manier om de hersenen in beeld te brengen is de MRI-scan. Met deze scantechniek is het mogelijk om veranderingen van de activiteit in de hersenen vast te leggen die tijdens een bepaalde testopdracht optreden. Dan spreken we over functionele MRI of fMRI. Een voorbeeld van fMRI ziet u hiernaast. Er is te zien welke hersengebieden actief worden als iemand plaatjes met een emotionele lading bekijkt.

Zoals u misschien weet is er in NESDA al eerder een hersenscan-onderzoek geweest. Dit onderzoek heeft veel belangrijke en nieuwe informatie opgeleverd over de werking van de hersenen bij mensen die last hebben van een depressieve stemming. In het nieuwe onderzoek ligt de nadruk weer op de werking van de hersenen, en kijken we uitgebreid naar de relatie tussen het verloop van stemming over een aantal jaar en huidige hersenactiviteit (bijvoorbeeld tijdens een verdrietig plaatje).

Onze verwachting is dat de hersenen van mensen met langdurige of steeds terugkerende stemmingsklachten anders reageren op een bepaalde testopdracht en anders met elkaar communiceren dan bij mensen die weer hersteld zijn. Daarom is het belangrijk dat er mensen meedoen met een verschillende duur en ernst van de klachten, of juist zonder klachten.

Omdat depressie ook vaak binnen dezelfde familie voorkomt, nodigen we ook broers en zussen uit zonder klachten. We onderzoeken dan wat de hersenverschillen zijn met de broers en zussen met klachten, om erachter te komen hoe het komt dat de een wel depressieve klachten heeft ontwikkeld en de ander niet.

Hoewel dit onderzoek geen direct voordeel voor u heeft, geeft het meer inzicht in de werking van de

hersenen bij depressie. Dit kan helpen om in de toekomst effectievere behandelingen tegen stemmingsstoornissen te ontwikkelen.

De opzet van het onderzoek

Eerst vindt er een korte telefonische screening plaats. Hierbij wordt gekeken of er lichamelijke bezwaren zijn dat u aan fMRI meedoet. Na de screening krijgt u direct te horen of u mee kunt doen of niet.

Deelname aan het onderzoek zelf kost ongeveer 2 uur van uw tijd. Het scanonderzoek vindt plaats in het Spinozacentrum in Amsterdam, het neuroimaging centrum van het VUmc en het AMC. Voorafgaand aan de MRI scan zal een kort interview plaatsvinden. Ook wordt u gevraagd een paar korte vragenlijsten in te vullen.

Hierna worden de MRI-scans gemaakt. Tijdens het scan-onderzoek ligt u met uw hoofd in de MRI-scanner. In de scanner voert u een testopdracht uit gericht op het verwerken van (emotionele) informatie en worden er ook scans tijdens rust gemaakt. Voorafgaand aan het scannen krijgt u uitleg over de opdracht, en u krijgt ruim de gelegenheid om deze te oefenen. Uit de MRI opnamen wordt naderhand met een computer berekend welke hersengebieden het meest actief zijn en welke hersengebieden met elkaar communiceren.

Risico's van het onderzoek

Voor zover bekend is er bij het maken van MRI-scans geen sprake van enige belasting voor de gezondheid. Er wordt geen gebruik gemaakt van radioactieve of röntgenstraling, of van contrastmiddelen. Bij MRI wordt gebruik gemaakt van een sterk magnetisch veld en radiofrequente golven. Van beiden zijn geen nadelige gevolgen bekend.

Wanneer kunt u niet meedoen?

Indien u metaal in het lichaam heeft (bijv. pacemaker of vaatclips, prothesen) kunt u uit veiligheidsoverwegingen niet in de MRI scanner en kunt u dus niet aan dit onderzoek meedoen.

Hoewel wij niet speciaal naar afwijkingen zoeken zullen wij u en uw huisarts ervan op de hoogte stellen als deze geconstateerd worden en het raadzaam is nader onderzoek te verrichten. Als u niet op de hoogte gebracht wilt worden van bij toeval gevonden afwijkingen dan kunt u niet aan dit onderzoek meedoen.

Bij zwangeren is zeer waarschijnlijk geen sprake van een gezondheidsrisico, noch voor de vrouw, noch voor het ongeboren kind. Daar de lange termijn gevolgen hierbij echter onbekend zijn, kunnen zwangeren niet meedoen aan dit onderzoek.

Verzekering

Voor eventuele schade die het gevolg is van het onderzoek is in overeenstemming met de wettelijke vereisten een verzekering afgesloten. Het contactadres van de verzekerings-maatschappij is Onderlinge Waarborgmaat-schappij Centramed B.A., Prinses Beatrixlaan 35, Postbus 90504, 2509 LM 's-Gravenhage. Indien u meent schade te hebben opgelopen dan kunt u contact opnemen met Mw. M. Kok (tel: 020-7885674) of met het Patiëntenservice-bureau van het LUMC (tel. 071-5262989).

Vrijwilligheid van deelname

Deelname aan dit onderzoek is geheel vrijwillig en zonder verplichting. Dit betekent dat als u niet wilt meedoen dit geen consequenties heeft. Als u wel meedoet aan het onderzoek dan kunt u zich op ieder moment terugtrekken. Dit heeft geen nadelige gevolgen voor u.

Indien u informatie over dit onderzoek wilt inwinnen bij een arts die niet bij de uitvoering van het onderzoek betrokken is, maar wel over gegevens ervan beschikt, dan is Dr. O. van den Heuvel
Telefoon: 020-7885493

Ondertekening toestemmingsformulier

Als u besluit mee te werken zullen wij u vragen een formulier te ondertekenen, het zogeheten 'informed consent'. Hiermee bevestigt u uw voornemen om aan het onderzoek mee te werken. U blijft de vrijheid houden om, wegens voor u relevante redenen, niet langer aan het onderzoek mee te werken.

Vertrouwelijkheid van uw gegevens

De gegevens uit dit onderzoek zijn vertrouwelijk en zullen onder code bewaard worden. Uw privacy zal daarbij dus worden beschermd. De resultaten van dit onderzoek worden gepubliceerd in specialistische tijdschriften, waarbij uw naam niet terug te vinden is.

Vergoeding

U ontvangt een vergoeding voor reis- en parkeerkosten.

Vragen

Mocht u na het lezen van deze brief, voor, tijdens of na het onderzoek nog nader informatie willen ontvangen dan kunt u altijd contact opnemen met:

drs. Melany Horsfall
telefoon: 020-7885676

HERSENSCAN deelonderzoek

Een onderzoek van:
VU Medisch Centrum
Leids Universitair Medisch Centrum
Universitair Medisch Centrum Groningen